

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор
з науково-методичної та
навчальної роботи
О. Б. Жильцов
“ 08 ” 2017 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ**

ДОМРА. ГІТАРА

ІІІ курс

Галузь знань – 0202 «Мистецтво»

Напрямок підготовки – 6.020204 «Музичне мистецтво»

Освітній рівень – перший (бакалаврський)

Інститут мистецтв

2017 – 2018 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
А.О. Гаранник
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 14.32.194
Гаранник
(підпис) (прізвище, ініціали)
« 20 17 »

Робоча програма навчальної дисципліни «Основний музичний інструмент. Домра. Гітара» для студентів галузі знань 0202 «Мистецтво» напряму підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво» першого (бакалаврського) освітнього рівня.

Розробник:

Сахарова Лідія Олександрівна, старший викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв

Протокол від « 07 » вересня 2017 року №1

Завідувач кафедри інструментально-виконавської майстерності

О.С.Плохотнюк

(підпис)

© Сахарова Л.О., 2017
© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2017

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
I. Опис предмета навчальної дисципліни	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	7
III. Програма навчального курсу	8
IV. Навчально-методична карта дисципліни.....	9
V. Завдання для самостійної роботи	10
VI. Система поточного та підсумкового контролю.....	11
VII. Форми і методи навчання	14
VIII. Методичне забезпечення курсу	15
IX. Екзаменаційні вимоги.....	15
X. Орієнтовний репертуар.....	16
XI. Рекомендована література.....	18
Основна література.....	18
Додаткова література	19

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча програма з навчальної дисципліни «Основний музичний інструмент. Домра. Гітара» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено на основі освітньої програми підготовки бакалаврів з галузі знань 0202 «Мистецтво» на пряму підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво» (на базі повної загальної середньої освіти).

Програма розрахована на студентів музичних спеціальностей вищих навчальних закладів III – IV рівня акредитації. Її укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу. У програмі визначено обсяг знань і вмінь, які повинен опанувати бакалавр музичного мистецтва в інструментальному класі.

Мета навчального курсу – формування інструментально-виконавської компетентності та розвиток творчого потенціалу студента у процесі засвоєння навчального репертуару для домри, гітари; підготовка студента до інструментально-виконавської діяльності в середніх загальноосвітніх навчальних закладах.

Завдання навчального курсу «Основний музичний інструмент. Домра. Гітара»:

1. Формування інструментально-виконавських умінь студентів у процесі засвоєння гам, вправ, етюдів, музичних творів різних форм і жанрів.

2. Накопичення музичного репертуару для проведення різних форм навчальної та позакласної діяльності у шкільних та культурно-освітніх установах.

3. Створення професійної основи для подальшої самостійної роботи майбутнього вчителя музичного мистецтва засобами вільного володіння музичним інструментом.

4. Формування майбутнього фахівця як особистості – виховання інтересу до педагогічної діяльності і навичок самостійної роботи, виховання загальної музичної культури та працездатності, розвиток музично-аналітичного мислення.

5. Засвоєння навичок сценічної культури.

6. Формування індивідуального виконавського стилю.

Міждисциплінарний взаємозв'язок. Засвоєння навчального курсу «Основний музичний інструмент. Домра. Гітара» передбачає інтеграцію знань, умінь і навичок з таких дисциплін: додатковий музичний інструмент; оркестровий клас; сольфеджіо; історія музики.

У процесі вивчення дисципліни «Основний музичний інструмент. Домра. Гітара» студент має опанувати такі фахові та загальні **компетентності**:

– *інструментально-виконавська* (вільне володіння музичним інструментом (домрою/гітарою) та здатність його використовувати у навчальній і концертно-виконавській діяльності; володіння навичками читання нот з аркуша, транспонування, добору музики на слух; володіння методами навчання гри на музичних інструментах; здатність організувати інструментальне музикування школярів на уроках музичного мистецтва та в поза навчальний час);

– *світоглядна* (наявність ціннісно-орієнтаційної позиції; загальнокультурна ерудиція, світогляд; розуміння сутності і соціальної значущості майбутньої професії; збереження національних духовних традицій);

– *інформаційна* (здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань; здатність до ефективного використання інформаційних ресурсів мережі Інтернет, які містять текстовий, аудіо- і відеоматеріал у соціальній та професійній діяльності);

– *самоосвітня* (здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку; спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію у фаховій діяльності; прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху).

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

І. ОПИС ПРЕДМЕТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ. ДОМРА. ГІТАРА»

Курс	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів відповідних ECTS:</p> <p>III курс – 4</p> <p>Кількість змістових модулів:</p> <p>III курс – 2</p> <p>Загальна кількість годин : III курс – 120</p> <p>Кількість годин на тиждень:</p> <p>III курс – 2</p>	<p>Шифр та назва галузі знань: 0202 – «Мистецтво».</p> <p>Шифр та назва напрямку підготовки: 6.020204 – «Музичне мистецтво».</p> <p>Освітній рівень: перший (бакалаврський)</p>	<p>Обов'язкова дисципліна</p> <p>Рік підготовки: 3</p> <p>Семестри: 5 – 6</p> <p>Аудиторні (практичні) заняття: III курс – 62 год.</p> <p>Самостійна робота: III курс – 22 год.</p> <p>Модульний контроль: III курс – 6 год.</p> <p>Семестровий контроль III курс – 30 год.</p> <p>Вид підсумкового контролю: <i>Екзамени</i> VI сем.</p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ. ДОМРА. ГІТАРА»

№ тем	Назви теоретичних/практичних розділів	Кількість годин					
		Усього	Аудиторні	Із			
				Практичні	Самостійна робота	Модульний контроль	Семестровий контроль
III курс							
V семестр – Змістовий модуль 5-фразування і проблеми ансамблевого виконавства							
5.1	Взаємозв'язок фразування та інших засобів художньої виразності. Агогіка.	13	8	8	5		
5.2	Фразування і проблеми ансамблевого виконавства.	13	8	8	5		
5.3	Колористичні можливості інструмента.	14	9	9	5		
5.4	Творча робота з репертуарною програмою	16	9	9	7		
	МКР	4				4	
	Усього за V семестр	6	3	3	22	4	
VI семестр – Змістовий модуль 6-Удосконалення роботи над технічним розвитком студентів.							
6.1	Розвиток поліфонічного слуху.	10	10	10			
6.2	Інтенсивність тремоловання	8	8	8			
6.3	Удосконалення роботи над технічним розвитком студентів, розвинення різних видів техніки.	10	10	10			
	МКР, семестровий контроль	3				2	30
	Усього за VI семестр	6	2	2		2	30
	Усього за навчальний рік:	120	62	62	22	6	30

III. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5 (III КУРС, V СЕМЕСТР)

Фразування і проблеми ансамблевого виконавства.

Тема 5.1. Взаємозв'язок фразування та інших засобів художньої виразності. Агогіка. Проблема компенсації музичного часу.

Тема 5.2. Ознайомлення з фактурними особливостями, специфікою читання з листа сольних, ансамблевих творів та творів шкільного репертуару.

Тема 5.3. Колористичні можливості інструмента. Специфічні штрихи та прийоми гри на домрі, гітарі.

Тема 5.4. Творча робота з репертуарною програмою, поняття форми, відчуття цілісності музичного твору.

Основна література: 1-6

Додаткова література: 1-12

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6 (III КУРС, VI СЕМЕСТР)

Удосконалення роботи над технічним розвитком студентів.

Тема 6.1. Розвиток поліфонічного слуху. Опанування 2—4 голосної фактури для шкільного репертуару. Закріплення навичок виконання пісні під власний супровід.

Тема 6.2. Інтенсивність тремолоювання. Динаміка, мікродинаміка, філірування звуку.

Тема 6.3. Розвинення різних видів техніки. Опанування сучасних ритмів на основі вивчення та осмислення різноманітних ритмічних схем та формул дитячої музики.

Основна література: 1-6

Додаткова література: 1-12

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ. ДОМРА. ГІТАРА»

III курс

Аудиторні (практичні) заняття – 62 год. Самостійна робота – 22 год. Модульний контроль – 6 год. Семестровий контроль – 30 год.

Модулі	Змістовий модуль 5 (V семестр)				Змістовий модуль 6 (VI семестр)		
Балів за модуль	402 бали				319 бали		
Кількість занять	8	8	9	9	10	8	10
Теми занять	Тема 5.1 Взаємозв'язок фразування та інших засобів художньої виразності. Агогіка.	Тема 5.2 Ознайомлення з фактурними особливостями.	Тема 5.3 Колористичні можливості інструмента.	Тема 5.4 Творча робота з репертуарною програмою	Тема 6.1 Розвиток поліфонічного слуху.	Тема 6.2 Інтенсивність тремолоування.	Тема 6.3 Розвинення різних видів техніки
Відвідування	4 б.	4 б.	4,5 б.	4,5 б.	5 б.	4 б.	5 б.
Робота під час занять	80 б.	80 б.	90 б.	90 б.	100 б.	80 б.	100 б.
Самостійна робота	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.			
МКР	25 б.				25 б.		
Рейтинговий бал	Усього за період роботи до екзамену – 721 балів (що прирівнюється до 60 балів з урахуванням коефіцієнта –12)						
Підсумковий контроль	–				Екзамен – 40 балів		

V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

III курс

№	Зміст завдання	К-сть годин	Література	Академічний контроль	Бали
5.1	Взаємозв'язок фразування та інших засобів художньої виразності. Агогіка. Проблема компенсації музичного часу	5	Основна література: 1-6 Додаткова: 1-12	Контроль на індивідуальному занятті	5
5.2	Фразування і проблеми ансамблевого виконавства.	5	Осн. літ. 1-6, Додаткова: 1-12	Контроль на індивідуальному занятті	5
5.3	Колористичні можливості інструмента	5	Додаткова література: 1-12	Контроль на індивідуальному занятті	5
5.4	Творча робота з репертуарною програмою	7	Осн. літ. 1-6, Додаткова: 1-12	Контроль на індивідуальному занятті	5
	Усього	22			20

VI. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Навчальні досягнення бакалаврів із дисципліни «Основний музичний інструмент» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види контролю. Систему рейтингових балів для видів контролю та порядок їх переведення у європейську шкалу (ECTS) наведено у таблицях нижче.

Розрахунок рейтингових балів за видами навчальної діяльності

III курс

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів за одиницю	Кількість одиниць	Усього балів
1.	Відвідування індивідуальних занять	0,5	62	31
2.	Робота на індивідуальних заняттях	10	62	620
3.	Модульні контрольні роботи	25	2	50
4.	Самостійна робота	5	4	20
	Усього за період роботи до екзамену			721
	Коефіцієнт			12
5.	Екзамен	40	1	40

У процесі оцінювання навчальних досягнень бакалаврів застосовуються такі методи:

Методи усного контролю: індивідуальне прослуховування, співбесіда, екзамен.

Методи самоконтролю: уміння самостійно вивчити та проводити самоаналіз творів програмного репертуару

Порядок переведення рейтингових показників успішності в європейську шкалу ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 Балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82 – 89 Балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 Балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 Балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 Балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 Балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання

F	1 – 34 Балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни
----------	------------------------	---

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень бакалаврів

- попереднє оцінювання (діагностика рівнів музично-естетичного та фахового розвитку, з'ясування індивідуальних особливостей та здібностей студента);

- оцінювання систематичності відвідування занять;
- оцінювання активності й результативності роботи студента протягом аудиторного індивідуального заняття;

- оцінювання процесу та результату розв'язування студентом проблемних задач, вирішення творчих завдань;

- оцінка самостійної підготовки студента до аудиторного індивідуального заняття, якості виконання завдань для самостійної роботи; перевірка роботи з рекомендованою літературою, методичними посібниками, словниками, нотними, аудіо-, відеоматеріалами та електронними ресурсами; поточне оцінювання готовності студента до звітних заходів, концертів, конкурсів тощо;

- врахування самоаналізу, самооцінки студента та взаємооцінювання виступів студентів на звітних заходах, концертах, конкурсах тощо;

- оцінювання технічного рівня підготовки студента на технічному заліку;
- оцінювання результатів виконавської та лекційно-виконавської практики;

- оцінювання навчально-творчого проекту;
- оцінювання виступу студента на звітних (концертних) заходах (академічному концерті, заліку, іспиті, контрольному уроці, сольному концерті, фестивалі, конкурсі, олімпіаді, лекції-концерті тощо) за наступними критеріями:

- яскравість та адекватність розкриття художнього образу музичного твору і володіння засобами музично-образної виразності – звуковидобуванням та інтонуванням, темпо-ритмічними та динамічними характеристиками з домрового виконавства;

- технічна досконалість виконання.

Кількість балів за роботу з індивідуальним програмовим матеріалом під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від таких вимог:

- своєчасність грамотного відтворення нотного тексту;
- повний обсяг реалізації технічних завдань;
- якість виконання навчальних завдань;
- компетентність в галузі шкільного (професійного) репертуару;
- творчий підхід у виконанні індивідуальної програми;
- ініціативність у навчальній діяльності;
- реалізація виконавського задуму програмного матеріалу.

**Розподіл балів за темами змістових модулів,
що присвоюються студентові упродовж вивчення навчального
курсу**

«Основний музичний інструмент. Домра. Гітара»

III КУРС

V семестр					VI семестр			
Змістовий модуль 5 (практичні заняття + самостійна робота)					Змістовий модуль 6 (практичні заняття + самостійна робота)			
Тема 5.1	Тема 5.2	Тема 5.3	Тема 5.4	МКП	Тема 6.1	Тема 6.2	Тема 6.3	МК П
89	89	99,5	99,5	25	105	84	105	25
402 балів					319 балів			
Усього за період роботи до екзамену – 721 балів (що прирівнюється до 60 балів з урахуванням коефіцієнта – 12). Екзамен – 40 балів								

VII. ФОРМИ І МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- аудиторні індивідуальні заняття із застосуванням індивідуальних методів музично-естетичного виховання та навчання грі надомрі креативної спрямованості (пояснення, демонстрування, спостереження та самоспостереження, контроль і самоконтроль, самооцінка тощо);
- робота з рекомендованою літературою, методичними посібниками словниками, нотними, аудіо- та відеоматеріалами, електронними ресурсами з використанням методів педагогічної підтримки та педагогічного супроводу;
- розв'язування проблемних задач із застосуванням методу навчальної дискусії та діалогової взаємодії;
- виконання творчих завдань із застосуванням суб'єкт-суб'єктних (діалогічних) та інтерактивних (рефлексивних) методів виховання і методу практичної перевірки. Творча робота з концертмейстером.
- консультативна робота над навчально-творчим проектом (підготовка до сольного концерту, виступу на фестивалі, конкурсі, олімпіаді; лекції-концерту; виступу в концерті (лекції-концерті); підготовки доповіді на наукову конференцію або методичний семінар; підготовки доповіді на засідання студентської наукової проблемної групи (науково-методичного гуртка); написання реферату тощо);
- робота на відповідних сайтах Інтернету.

VIII. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

1. Навчальні посібники (ноти, дискети).
2. Робоча навчальна програма.
3. Збірки дитячих п'єс.
4. Збірки музично-художніх творів.
5. Збірки ансамблевої музики.
6. Збірки джазової, естрадної музики.
7. Використання комп'ютерної техніки

IX. ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ВИМОГИ

Програма екзамену складається з творів, різних за змістом, стилем, фактурою і формою, яка повинна максимально відтворювати рівень виконавських навичок і умінь студента, рівень його загальної музичної культури.

Програма екзамену повинна включати:

Твір великої форми (сонатне алегро, рондо, частина концерту, варіації);
П'єси; Твір шкільного репертуару.

Усі твори мають продемонструвати різні аспекти підготовки майбутнього вчителя музики, музичного керівника.

Велика форма (соната, рондо, концерт) вимагає від студента вміння опанувати драматургією музичного образу і надає можливість здобути навички концептуального мислення.

П'єси – уміння виразно виконувати музичні твори різні за стилем, змістом, різноманітних за жанром, використовуючи різні засоби музично-художньої виразності (артикуляція, інтонування, фразування, темп, динаміка, агогіка), та розкрити зміст авторського задуму.

Твір з програми слухання музики у школі має практичне спрямування і вимагає застосування знань програмного матеріалу під час виконання завдань з вивчення музичного репертуару.

Викладач диференційовано підходить до складання програм для студента. Екзаменаційні програми студентів з основного музичного інструменту обговорюються на засіданні предметної комісії на початку навчального року.

Х. ОРІЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАР

Орієнтовний репертуар для гітари – III курс

Варіант I.

Й.С.Бах Прелюдія и фуга ля мінор з другої лютневої сюїти.
Ф.Молино . Сонатина соль мажор.
Ф.Морено Тороба . «Ториха» (Елегія)
М.Висотський . «Пряха»
О.Іванов-Крамської . «Тарантела»

Варіант II.

Л.Мілан . Павана.
Н.Паганіні . Сонатина До мажор.
Д.Чимароза . Соната ля мажор.
М.Висотський . «Уж как пал туман»
М.Морков . Прелюдія.

Варіант III.

С.Вейс . «Фантазія»
Л.Ронкалі . Сюїта старовинних танців.
С.Руднев . «Хуторок»
В.Козлов . «Східний танок».
Ф.Морено Тороба . Інфати

Для домри - III курс

Інструктивний і технічний матеріал

Гами - трьохоктавні у всіх тональностях; продовження роботи над основними штрихами.

Усі види арпеджіо. Подвійні ноти у всьому діапазоні гам, які вивчаються.

Трьох- чотирьохструнні акорди.

Вправи в «настройці» хору.

Вивчення хроматичних гам у межах двох октав.

Збірники гам і вправ

С.Коргуєв. Вправи у подвійних нотах
К.Флеш. Гама та арпеджіо

О.Шевчик. Вправи у подвійних нотах, ор. 9
Г.Шрадїк. Вправи: зошити №1,2
А.Григорян. Гама і арпеджіо

Етюдї

Н.Бакланова. Етюдї на складне інтонування
Ш.Данкля. Етюдї, ор. 73
Я.Донт. Етюдї, ор. 35
Р.Крейцер. Етюдї
П.Роде. 24 капрїса
О.Львов. 24 етюдї

Варіант I.

В.Моцарт. Концерт № 4-І частина
Г.Венявський. Легенда
В.Барток. Мазурка ля мінор
В.Власов. Пісня-балада
М.Лисенко. Романс Ля-бемоль мажор

Варіант II.

А.Кореллі. Фоля /ред. Ф.Давїда/
С.Прокоф'єв. Чотири п'єси з балета "Ромео і Джульєтта"
М.Раков. Скерцино
К.Данькевич. Пісня і танець
М.Римський-Корсаков. Полїт джмеля

Варіант III.

А.Вївальді. Концерт «Зима» з циклу «Пори року»
П.Сарасате. Андалузський романс.
О.Циганков. Експромт у стилї кантрі.
О.Некрасов. Гуцульське коло.
К.Домінчен. Романс

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Асафьев Б. Музыкальная форма как процесс, часть 2 «Интонация»/Б.Асафьев. – М., Музыка, 1971 (В бібліотеці Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка-2 екземпляри).
2. Бендерский Л. Страницы истории исполнительства на народных инструментах /Л.Бендерський. - М., Музыка, 1983г (В бібліотеці Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка-1 екземпляр).
3. Давидов М. Проблемы развития академического народно-инструментального искусства в Украине./М.Давидов. –К: вид.ім.О.Телиги,1998. – 207 с. (В бібліотеці Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка-2 екземпляри).
4. Давидов М. Проблемы сохранения и развития академического народно-инструментального искусства /М.Давидов. –Київ,Луцьк: ВАТ,Волинська обл.друкарня, 2008,404с. (В бібліотеці Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка-2 екземпляри).

Основна нотна література для гітари

1. Агафшин П. Школа игры на шестиструнной гитаре/Агафшин П - М.,1987(В бібліотеці Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка-1 екземпляр).
2. Альбом пьес для шестиструнной гитары /Вип.1.-Киев.,1976 (В бібліотеці Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка-1 екземпляр).
3. Барриос А. Произведения для шестиструнной гитары/А. Барриос-М.,1989 (В бібліотеці Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка-1 екземпляр).
4. Вещицкий П. Самоучитель игры на шестиструнной гитаре/П.Вещицкий.-М.,1988 (В бібліотеці Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка-1 екземпляр).
5. Пьесы для шестиструнной гитары из репертуара А.Сеговии.-выпуск 2,3,1983,1984 (В бібліотеці Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка-1 екземпляр).
6. Пьесы для шестиструнной гитары из репертуара А.Иванова-Крамского-М., 1983((В бібліотеці Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка-1 екземпляр).

Додаткова література

- 1.Коган .Г. У врат мастерства, Работа пианиста, /Г.Коган. - М., Музыка,1958.
- 2.Кременштейн Б. Самостоятельная работа пианиста./ Б. .Кременштейн. - М., Музыка, 1965.
- 3.Лысенко М., Михеев Б. Школа игры на четырехструнной домре. /М. Лысенко., Б.Михеев. -К., – 1989.
- 4.ЛысенкоМ.Методика обучения на домре /М.Лысенко. -К., МузичнаУкраїна, 1990.
- 5.Мартинсен К. Индивидуальная фортепианная техника /К.Мартинсен. - М., Музыка, 1990.
- 6.Назаров И. Основы музыкально-исполнительской техники и метод е□ совершенствования /И.Назаров. - М., Музыка, 1983.
- 7.Нейгауз Г. Об искусстве фортепианной игры /Г.Нейгауз. – М., Музыка, 1982.
- 8.Свиридов М. Основы обучения игре на домре /М.Свиридов. – М - Л., Музыка, 1968.
- 9.Флеш К. Искусство скрипичной игры /К.Флеш. - М., Музыка.1960
- 10.Ципин Т. Обучение игре на фортепіано /Т.Ципин. - М., Музыка, 1984.
- 11.Шапов А. Фортепианная педагогіка /А.Шапов. - М., Музыка, 1960.
- 12.Ямпольский И. Основы скрипичной аппликатуры /И.Ямпольский. –М., Музыка,1977.